

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

NOFEMERE 2008

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 10.

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: RUBRIKI**KAROLO YA A: MOKGWA WA GO LEKOLA TAODIŠO:**

	Meputso:	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:	[50]	O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora	O fihleletše ditekolo ka botlalo .	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše bontši bja ditekolo.	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo.	O paletšwe go fihlelela ditekolo.
		80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
DITENG <ul style="list-style-type: none"> • Peakanyo Matseno, mafelelo • Maitemogelo a go akanya le go bopa dikgopolo tše difsa ka go sekaseka taba • Molaetša wa maleba 	20	Meputso 16 – 20	Meputso 14 – 15	Meputso 12 – 13	Meputso 10 – 11	Meputso 8 – 9	Meputso 6 – 7	Meputso 0 – 5
TLHAMO LE PEAKANYO <ul style="list-style-type: none"> • Ditemana • Tšweletšo/kgodišo ya hlogo • Nyalelano ya ditemana • Lebelo le kelelo tša kanego • Tatelano ya ditiragalo 	15	Meputso 12 – 15	Meputso 10 – 11	Meputso 9	Meputso 8	Meputso 6 – 7	Meputso 4 – 5	Meputso 0 – 3

SETAELE LE POLELO: Retšistara, segalo, boitemogelo bja batheeletši le mohola, tlotlontšu, tllhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga.	10	Meputso 9 – 10	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2
MMEPE WA MONAGANO LE PADIŠIŠO Sengwalwa se laetše bohlatse bjo bo tletšego bja taodišo ye e badilwego le go rulaganywa. Padišišo e fokotše diphošo taodišong.	5 (3 mmepe) (2 padišišo)	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: RUBRIKI**KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**

	Meputso	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:		O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora	O fihleletše ditekolo ka botlalo	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše bontši bja ditekolo.	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo.	O paletšwe go fihlelela ditekolo
	[30]	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
DITENG Nyalelano ya ditemana/ Go se tšwe tseleng.	12	Meputso 9 – 12	Meputso 8	Meputso 7	Meputso 6	Meputso 4 – 5	Meputso 3	Meputso 0 – 1
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana	8	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 0 – 1
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tthamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo	10	Meputso 9 – 10	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2

KAROLO B

2.1 Lengwalo la segwera

- Lengwalo le swanetše go tloga le laetša gore mongwadi o tsebana le go tlwaelana le moamogedi.
- Maikemišetšo a lengwalo a swanetše go tšweletša polelo ye e hlohleletšago le go kgopela.
- Retšistara le segalo e be tše di fodilego;
- Lengwalo le laetše tše di latelago:
  - Sebopego le botelele tša maleba.
  - Aterese ya mongwadi/ moromedi
  - Madume/ matseno
  - Mafetšo a maleba "Motlogolo wa lena/ Wa lena...le leina.

Sebopego

- Atrese (4)
- Tumedišo (2)
- Phetho (2)

2.2 Pego

- Pego e swanetše go laetša tše di latelago:
  - Boithekgo/ bokamorago bja pego.
  - Diteng tše lebanego le go hlorišwa ga baithuti.
  - Diteng di akaretše dikgopolokgolo le dikgopolotlaleletšo tše di laetšago go hlorišwa ga baithuti.
  - E tšweletše matseno, mmele le bofelo.
  - E laetše kgodišo ya tatelano ya dikgopolo.
  - Tšhomišopolelo ya maleba
  - Retšistara le segalo tša semmušo.
  - E laetše ditšhišinyo
  - E laetše bohlatse bjo bo kgodišago bja dinyakišišo go akaretša dipoledišano tše di swerwego le baithuti ba kreiti ya seswai.

Sebopego

- E tšwa go: (2)
- E ya go: (2)
- Tšatšikgwedi: (1)
- Hlogo: (2)
- Tshaeno: (1)

2.3 Boitsebišophelo/Lengwalophelo: (CV)

- Go tšweletšwe tše di latelago ka botlalo:
  - Boitsebišo ka mong.
  - Tša dithuto.
  - Maitemogelo a mošomo/ tša mošomo
  - Ditlošabodutu ka kakaretšo
  - Dihlatse

Sebopego

- Maina ka botlalo (1)
- Atrese (1)
- Nomoro ya boitsebišo (1)
- Nomoro ya mogala (1)
- Bong (1)
- Bosetšhaba (1)
- Lengwalo la bootledi (1)
- Dithuto (1)
- Mešomo (1)
- Dihlatse (1) (Meputso e se fete ye 8)

2.4 Bophelo bja mohu

Sebopego:

- Leina la mohu (1)
- Matswalo (1)
- O hlokofala neng (1)
- O bolokwa neng (1)
- Lefelo la poloko (1)
- Letšatšikgwedi (1)
- Nako ya poloko (1)
- O tlogela mang (1)

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: RUBRIKI**KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA/TSEBIŠO LE MELAETŠA**

	Meputso:	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:	[20]	O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora 80 – 100%	O fihleletše ditekolo ka botlalo 0 – 79%	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo. 60 – 69%	O fihleletše bontši bja ditekolo. 50 – 59%	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo. 40 – 49%	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo. 30 – 39%	O paletšwe go fihlelela ditekolo. 0 – 29%
DITENG Nyalelano ya ditemana/ Go se tšwe tseleng.	6	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana.	6	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tliamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo.	8	Meputso 8	Meputso 7	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2

Karolo ya C

3.1 Pukutšatši:

- Tšatšikgwedi.
- Ngwaga.
- Dinako – go ya ka ditiragalo.
- Ditiragalo tša letšatši/matšatši.
- Ngwala ka motho wa pele
- Ngwala ka lebaka la bjale
- Polelo e be ya segwera

Sebopego

- Efa pukutšatši ya gago leina (2)
- Matšatši a ditiragalo a fiwe meputso (4)

3.2 Ditšhupetšo

- Go ka dirišwa dikhutlonne (mohl. bodikela, leboa, bj.bj.)
- Maswao a tsela, meago, maporogo le tše dingwe.
- Go lebelelwe bokgoni bja go laetša ditšhupetšo.
- Retšistara ya maleba.

Sebopego

Lepokisi (2)

Hlogo (2)

Pontšho ya maswao (2)

3.3 Kwalakwatšo/ Athekele

- E laetša tše di latelago:
  - Hlogo ya taba yeo e begelago babadi ka seo se anegwago.
  - Hlogo ya taba e be yeo e gogago mahlo a babadi.
  - Go be le dihlogo tša dikgopolotlaleletšo le temana yeo e hlahlago le go godiša
  - kgahlego go hlatholla kanegelokgolo.
  - Kanegelo e tšweletšwe ka ditemana tše pedi goba tše tharo tše kopana.
  - Ditemana tše dingwe di hlaloše diteng, mola tše dingwe di hlaloša ditaba tša bokamorago.
  - Tsopolwa goba tšhišinyo e ka šomišwa bjalo ka temana ya mafelelo ya go tswalela.
  - Polelo e be ye e tsošago maikutlo le go hlohleletša.
  - Mafelelong efa ka botlalo leina le boitsebišo bja motho yo a ka kgokaganywago go ka fa ditaba ka botlalo ge go hlokega.

Sebopego

- Thobela FM, (1) Laboraro (1) 26 (1) Nofemere (1) 2008 (1),
- Hlogo. Phuhlamo ya Mohlagase,(1)
- Pego ka: Mogoeledi (1)
- Ditaba e be tša nnete(1)